

Ogromen cevovod

Z vzhodnega brega reke Tigris bodo gradili v Haifu 2.400 km dolg cevovod za nafto

Ze dolgo časa so znana najdišča petroleja v Perziji in Mezopotamiji. V severnem delu arabskega polotoka med Perzijskim zalivom, Perzijo, Turčijo, Palestino in Transjordanijo, leži arabsko kraljestvo Irak, ki meri 370.000 kvadratnih kilometrov, torej nekako polovico več, kakor Jugoslavija. Irak ima 3 milijone prebivalcev, ki so večinoma Arabci, Kurdi, Turki in Armeni. Glavno mesto je Bagdad. Kraljestvo je razdeljeno v tri okrožja Vilajete, Bagdad, Basra in Mosul. Kraljestvo pa je pod angleškim pokroviteljstvom in v vseh zadevah, ki se tičejo zunanje politike, denarnih in gospodarskih vprašanj, mora kralj najprej dobiti pristanek angleškega vrhovnega komisarja.

Ker so na vzhodni obali reke Tigrisa našli že pred leti bogata ležišča surovega olja — nafte, iz katere se pridelujeta za ves svetovni promet tako važni bencin in petrolej, je seveda angleška vlada storila vse mogoče, da si je obdržala vse predprave glede izrabljanja teh tako važnih petrolejskih vrelcev. Sicer se je po odkritju petrolejskih vrelcev osnovala takoj iraška petrolejska družba, ki je imela vse pravice za črpanje petroleja v odkritih vrelcih, vendar se je leta 1931 ta družba preosnovala po mnogih in težavnih mednarodnih političnih bojih v tako zvanem Irak Petroleum Company, v kateri sede denarni mogotci mnogih držav. Po dolgih bojih se je lasnišvo razdelilo takole: Angleški petrolejski družbi Anglo-Persian in Royal Dutch and Shell, francoska petrolejska družba Compagnie Francaise des Petroles in ameriška petrolejska skupina Near East Development Corporation so prevzele po 23 in tri četrtine delnic. Jezicek na tehtnici pa je ostalo zadnjih 5% delnic, ki jih je dobila družba arabskega petrolejskega kralja Gulbekiana. Ta pa dela v sporazumu z angleškima družbama in tako bo prav za prav angleški kapital odločen pri tem velikanskem podjetju.

Ker so najdišča petrolejskih vrelcev zelo daleč proč od vsakih prometnih zvez, se družba del časa ni hotela lotiti izkoriščanja vrelcev. Saj ji je zadoščalo dejstvo, da se nihče drugi ne more lotiti teh vrelcev, s čimer je bila rešena nevarne konkurence. Po pogodbi pa je družba dolžna začeti izkoriščanje vrelcev do konca leta 1934. Zato se je sedaj odločila, da bo začela z vseini pripravi, ki so potrebne za vrtanje petrolejskih vrelcev. Po dolgotrajnem studiju se je družba odločila, da ne bo prevažala nafte z železnico ali z drugimi prevoznimi sredstvi, katere je bilo treba vse šele ustvariti, ampak da bo zgradila velikanski cevovod, ki bo dolg 2.400 km. Po tem velikanskem vodu naj bi teklo surovo olje iz Kitaha, na vzhodnem bregu reke Tigrisa, kjer je središče petrolejskih vrelcev, čez sirijsko puščavo v Palestino do pristanišča Haifa. Od Hidata v sirijski puščavi pa se bo od tega cevovoda ocepil vod, ki bo tekkel proti severu in končal v Siriji v mestu Tarsus (Tripolis), ki leži prav tako ob morju že na pobočju Libanona. Ta velikanski cevovod je dobil ime Pipe-Line Mosul-Haifa.

Za zgraditev tega velikanskega daljnovoda je bilo treba pripraviti naravnost ogromen aparat. Prav sedaj pluje v mesto Basra, ki je oddaljeno 90 km od perzijskega zaliva in katero leži pod stojećem rek Evfrata in Tigrida, veliko brodovje, ki prevažajo ogromne množine potrebnega orožja, katero bodo rabili delavci pri graditvi cevovoda, iz Basre, kjer bodo ladje raztovorili, bo odpotovala velikanska karavana v Kitah, kjer se bo začel graditi cevovod. V začetku septembra pa bodo pripeljali prve cevi, tako da bodo začeli z delom na zimo, za vročina napolnili poneha.

Kako velikanska bodo ta dela, nam dokazuje dejstvo, da bo na vsej progi, kjer bodo gradili cevovod, delalo poldrugo leto najmanj 40.000 delavcev. Ker teče večina ceto vaj po Iraku, bo na iraškem ozemlju zaposlenih okrog 25.000 delavcev. V Transjordaniji in Siriji bo delalo po 5000 delavcev, v Palestini pa nad 3000 delavcev. Da bo mogoče to armado delavcev v večinoma puščavskem svetu vzdrževati, je pripravljen zopet posebni sanitetni in prehranjevalni štab, ki je tako velik, kakor bi ga morala imeti kaka vojska, ki se hoče prebiti skozi puščavo. Ta oddelek ima na razpolago veliko število sanitetnih in reševalnih avtomobilov, ki bodo prevažali hrano, vodo, ranjence in obnemogle.

Dasi bi pri tej graditvi bilo najbolj ugodno, da bi se zgradila tudi že tolikokrat obravnavana železniška proga iz Haifa v Bagdad, ali pa vsaj

avtomobilska cesta, se podjetje zato ni moglo odločiti. Pač pa bodo delavci hkrati s cevovodom zgradili velikansko telefonsko progo, ki bo vezala Palestino z iraško prestolnico Bagdadom. Ze samo pri tem bo angleška industrija dobila bogata naročila. Izdelati bo morala skoraj 8000 km prvovrstne bakrene telefonske žice in 27.000 železnih in jeklenih drogov, ki bodo nosili telefonske vode. Še večje naročilo pa bodo za tovarne železne cevi, po katerih bo teklo surovo olje. Cevi bodo imeli premer 30 cm in skupna teža uporabljenih cevov bo znašala 150.000 ton (15.000 vagonov cevov). 60.000 ton teh cevov bodo izdelale angleške tovarne in bodo imele dela vse leto. Samo te cevi bodo stajale 100 milijonov dinarjev. Ostali dve tretjini cevov pa bodo izdelale francoske, nemške in ameriške tovarne. Koliko bo stala zgradba tega cevovoda, ni točno znano. Dosedanje uradne cennitve cenijo gradbene stroške na 3 milijarde dinarjev, vendar je verjetno, da bodo stroški za eno petlino višji. To pa zato, ker bo samo gradbeni material stal dve milijardi dinarjev.

Te velikanske številke so nam prav gotovo nerazumljive, če ne poznamo razmer, v katerih bo treba izvršiti ta dela. Tako povzroča izredne težave že samo dovoz gradbenega materiala. Cele vlakne cevov, cementa in vseh drugih potrebščin bo treba prepeljati na stotine in skoraj tisoč kilometrov daleč čez puščavo, v kateri ni nobenega pota, nobene ceste. Delavnice palestinskih železnice grade z vso naglico 18 posebnih puščavskih lokomotiv s potrebnimi vagoni. Gradili bodo namreč ponekod do puščave zaslon železniško progo, ki bo omogočila delni prevoz gradbenega materiala. Železniška uprava v Iraku je kupila 4 vlakne s posebnimi vozovi, v katerih bo mogla pošiljati robo čimdelj na rob puščave. Promet v puščavi, v kateri železnica ne bo mogla voziti, pa bo prevzela petrolejska družba sama. Družba je dala zgraditi na stotine tovrnih avtomobilov, ki bodo mogli prevažati do 3 tone tovora čez puščavo. Ti avtomobili bodo imeli po 16 koles in posebno široke kolesne obroče, tako da bodo lahko vozili tudi čez najdrobnejši puščavski pesek. Nekako na sredi proge so pri mestecu Rutbah odkrili vrelce vode in od tod bodo zalagali delavce z vodo na vse strani proge. V mestecu Baj in Hodeta so zgradili žečasne vodovode in do tja prav tako napeljali cevovode, po katerih bo pritekal petrolej in bencin, katerega bodo rabili puščavski avtomobili.

Družba mora tudi poskrbeti za varnost delavcev. Kajti prav verjetno je, da bodo Arabci napadali delavce v puščavi. Zato se je dogovorila z najvplivnejšim arabskim šejkom, da jo bo podpiral pri graditvi cevovoda. Kljub temu pa bodo posebna izvidna letala neprestano obletaval progo in pazila, če ne prihajajo od kod sovražni Arabci. Za boje z Arabci pa so pripravili oklopni avtomobili, ki se bodo lahko brez nevarnosti spuščali v boj z arabskimi roparji. Strah pred napadi je upravičen, saj je prav verjetno, da bodo močni nasprotniki, lastniki drugih petrolejskih vrelcev, skušali nagajati kolikor se bo le dalo tako silnemu in nevarnemu konkurenčnemu podjetju.

Največjo korist od te po svetovni vojni največje zgradbe, bo imel poleg družbe seveda Irak sam. Trgovina bo vzvela in prebivalstvo bo dobilo dela, kolikor bo hotelo. Poleg tega pa bo dobila iraška vlada, dokler ne bo stekla nafta po cevovodu, vsako leto 80 milijonov dinarjev predujma. Zakaj gradijo Angleži ta velikanski cevovod, je težko ugotoviti. Sami trde vedno, da je cevovod nujno potreben za najcenejše dobavljanje nafte na obalo Sredozemskega morja. Verjetno pa je, da zasleduje Anglija pri tej velikanski zgradbi še drug namen, da si namreč zagotovi svoj položaj v zahodni in južni Aziji v slučaju epopada z Rusijo.

Vreme v septembru

V začetku septembra bodo v splošnem lepi in topli jesenski dnevi. Drugi teden v mesecu bo večkrat oblačno in ozračje se bo zlasti ponoči precej ohladilo. Od 7. do 10. lahko pričakujemo dež in veter. Nato se bo vreme zboljšalo in tudi temperatura bo rastle. Noči pa bodo ostale hladne. Tretji teden bo še topleje, tako da bodo celo noči tople. Okrog 26. lahko pričakujemo v južnih Alpah počasno ohlajevanje in dež, ki bo trajal najbrž s presledki do konca meseca.

K otooitvi nemškega državnega zbora. Na sliki vidimo v sredi zgoraj poslopje nemškega parlamenta, v katerem se vrše včasih tako divji politični boji. Zgoraj na levo državni kancler von Papen, ki najbrž ne bo imel večine v novem drž. zboru. Na desno nekdanji kancler dr. Brüning, ki je najvplivnejša osebnost v centru, na levo spodaj Oton Wels, vodja socialno-demokratske stranke. V sredi Hitler, ki sicer ni vstopil v vlado, pač pa ima najmočnejšo narodnih socialistov stranko za seboj. Med Hitlerjem in Brüningom v okviru Hugenberg, vodja nemških nacionalcev.

Samoumor preiskovalnega sodnika v Calmetteovem procesu

V nekem hotelu v bližini glavnega kolodvora v Hamburgu si je v noči od sobote na nedeljo končal življenje sodnijski svetnik dr. Wibel, ki je bil znan po vsej Nemčiji in še drugod po svetu zaradi tega, ker je vodil senzacionalno sodno razpravo v tako zvanem Calmette procesu. Nesrečnica so našli v nedeljo zjutraj mrtvega v postelji, v roki pa je še držal revolver, s katerim se je ustrelil. Kaj je gnalo dr. Wibla v smrt, najbrž ne bo nikdar mogoče ugotoviti. Pač pa moramo skle-

pati iz dejstev, ki so nam znana, na morebitne vzroke, ki so pogladi dr. Wibla v smrt.

Leta 1930 so v Lübecku nenadoma začeli umirati otroci, ki so bili vsi cepljeni proti jetiki s tako zvanim Calmette-cepivom, ki ga je poslal lübecki bolnišnični Pasteurjev zavod iz Pariza. Obsežna in natančna preiskava je dognala, da so otroci umirali zato, ker so bili cepljeni s cepivom, ki je imelo virulentne tuberkulozne kulture, torej s cepivom, ki je meslo, da bi preprečilo obolenje na jetiki, jetiko z vso silo pospešilo. Nadaljnje ugotovitve so dokazale, da se je moralo cepivo zamenjati v laboratoriju lübecke bolnišnice.

Jasno je bilo, da so bili poklicani na odgovor vsi odgovorni zdravniki bolnišnice, ki so kakorkoli iz nepazljivosti zagrešili, da je umrlo zaradi okužitve s hitro jetiko 76 lübeckih otrok. Proces, ki je nastal, je po cepivu dobil ime Calmette-proces in obtoženi so bili sivolasi vodja lübecke bolnišnice, 68 let stari profesor dr. Deyke, dr. Klotz,

Kardinal van Rossum umrl

Due 29. avgusta ponoči je umrl 78 let stari kardinal van Rossum v Maatrichtu na Nizozemskem. Kardinal van Rossum je bil med najodličnejšimi cerkvenimi osebnostmi in je bil na več papeških volitvah resen kandidat za prestol sv. Petra. Veliki mož se je rodil 3. septembra 1854 v mestecu Zwolle na Nizozemskem. Leta 1879 je bil posvečen za duhovnika, kmalu nato je postal profesor dogmatike v Wittenmu. Leta 1893 je tam postal rektor, leta 1895 pa je bil poklican v Rim, kjer je delal od leta 1904 do 1917 v komisiji za kodifikacijo cerkvenega prava. Leta 1917 je bil imenovan za predsednika svetopisemske komisije in v evharističnih kapeli za prefekta Propagande Fidei.

Rajni kardinal je na tem mestu deloval z vso svojo močno osebnostjo in dosegel lepe uspehe. Najprej je pripravil papeško misijonsko encikliko, nato pa se je lotil preureditve misijonskega delovanja. Prvi je upeljal zahtevo, da naj čim več misijonov prevzame domača duhovščina. Na nekaj letih so se pokazali že prvi uspehi, ko je papež posvetil v Rimu 6 kitajskih škofov. S posebno vno je skrbel kardinal za to, da so začele delovati zopet vse misijonske postaje, ki so trpele zaradi svetovne vojne. Število misijonskih postaj po vsem svetu se je pod njegovim modrim vodstvom povečalo, prav tako tudi število misijonarjev. Kljub starosti je leta 1929 osebno blagoslovil novo katedralo na Islandiji in posvetil prav tam prvega katoliškega škofa, katerega Islandija od časov re-

dr. Altstädt in usmiljenka Ana Schütze. Za preiskovalnega sodnika je bil imenovan sodni svetnik dr. Wibel, ki je ves čas vodil naporno preiskavo. Zaslišani so bili strokovnjaki in izvedenci iz Francije in iz vse Nemčije. Mnogo je bilo prič, ki so dobivali pri zaslišanju živčne napade. Vendar je dr. Wibel držal naporno delo in ko je po poldrugem letu, 6. februarja 1932 bil proces končan, je dr. Wibel mirno izrekel sodbo, s katero je moral obsoditi zaslužnega in priljubljenega prof. dr. Deyka na dve leti, dr. Altstädt pa na 15 mesecev ječe, dočim sta bila ostala dva obtožena oproščena. Takoj po tem pa je dr. Wibel ves poten brez besed zapustil sodno dvorano in dobil stražen živčni napad, o katerem so sodili zdravniki, da je posledica velikanskega duševnega napora, ki ga je zahteval dolgotrajen proces.

Ta pravda je gotovo ena izmed najbolj zagotovitih v dvajsetem stoletju. Preiskava sama ni mogla točno ugotoviti, kdo je prav za prav kriv, da je umrlo 76 lübeckih otrok, pač pa je moral prevzeti breme odgovornosti nase vodja bolnišnice dr. Deyke. Čimbolj je sodišče prihajalo na misel, da je kriv dr. Deyke, tembolj žalostno je bilo razpoloženje v sodni dvorani. Pravdo so spremljale neresljive uganke. Eden izmed zagovornikov dr. Deyka si je med odmorom na eni izmed razprav vzel življenje. Našli so ga ustreljenega v njegovem stanovanju. Med razpravami je tudi umrl berlinski profesor Friedeberg, ki je ugodno pričal za glavnega obtožena. Razprave so tudi pokazale, da se nekateri zdravniki med seboj hudo sovražijo in še danes tečejo nekateri pravde zaradi žaljenja časti na teh razpravah.

Skozi vse to je vztrajno vodil nit razprave dr. Wibel, ki je ob zaključku v resnici popolnoma omagal. Zdravit se je šel na univerzitetno kliniko v Marburgu, kjer je prišel v norišnico. Dr. Wibel sam s svojo okolico ni bil zadovoljen in je rekel, da bi rad prišel iz družbe norcev. Dr. Wibel nikakor ni napravil vtisa duševno bolnega, pač pa do skrajnosti izčrpanega človeka. Zagovorniki obsojencev pa so v zadnjem času objavili mnenje, da je bil dr. Wibel slaboumen že medtem, ko je vodil preiskavo proti obsojencem. Zaradi tega so zahtevali, da se proces obnovi pod novim vodstvom. Kje je torej resnica? Ali je končal dr. Wibel življenje zato, ker je bil slaboumen, ali zato, ker si je vzel očitek slaboumnosti tako k sreči, ali pa so bili morda še drugi, neznani razlogi. — Prav verjetno je, da bo proces zaradi samomora dr. Wibla obnovljen.

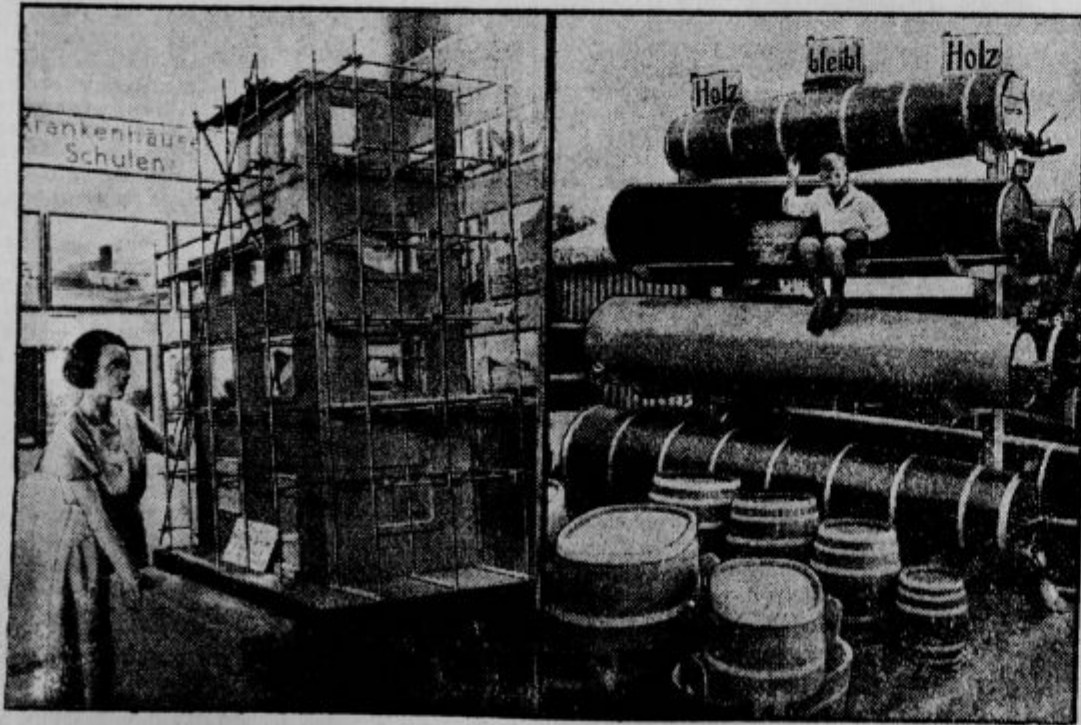
formacije ni več imela. Ko se je vrnil na Nizozemsko, je obhajal v domovini zlati duhovniški jubilej in 75 letnico rojstva. Vsa Nizozemska je proslavljala sivolasega kardinala in celo kraljica ga je prav posebno počastila. — Tudi po njegovi smrti ne bodo pozabljena njegova dela in zlasti misijonarji se bodo s hvalečnostjo spominjali velikega misijonskega organizatorja.

Autobus padel v prepad

V Portoriko se je v bližini mesta Ponce prevrnil v prepad autobus, ki je vozil poslance na zborovanje. Na dnu prepada je obležal avto v razvalinah in pokopal pod seboj 18 mrtvih in 38 težko ranjenih.

»Zakaj pa ne greste rajši po brvi?«
»Se bojim, da bi padel v vodo.«

Z razstave na lipskem velesojmu. V Lipskem so otvorili velik jesenski velesojem, na katerem je sila zanimivih novosti. Na levo vidimo model stavbe, koje ogródje je iz jekla. Prednost tega ogródja je zlasti ta, da se more hitro sestavljati. Na desno: čudne kadi iz lesa, ki jih uporabljajo kot šrambe za gnojila.

